

Ne tikai septiņi pasaules brīnumi...

AVOTS®

Sastādītāji: *Arvīds Purviņš, Harijs Kalniņš*
Mākslinieks *Ints Vilcāns*

ISBN 9984-757-84-6

© -Izdevniecība Avots-, 2006
© A. Purviņš, H. Kalniņš,
teksts, 2006
© I. Vilcāns, māksl. nof., 2006

SATURS

SEPTIŅI PASAULES BRĪNUMI

Ēģiptes piramīdas	11
Babilonas gaisa dārzi	24
Artemīdas templis Efesā	31
Zeva statuļa Olimpijā	41
Halikarnāsas mauzolejs	51
Rodas koloss	62
Aleksandrijas bāka	72

CAURI GADU TŪKSTOŠIEM

Kolizejs	87
Knosa – labirintu pilsēta	94
Masada	101
Bamianas gigantiskais Buda	106
Rietumtēbu kolosi	110
Ktesifonas arka	117
Tombuktu dubļu mošejas	122
Indijas pērle Tadžmahals	131
Imperatora Nintoku kapenes	137
Borobudurs	141

Smaragda Budas templis Bangkokā	146
Hasana II mošeja Kasablankā	150
Sultāna Ahmeda jeb Zilā mošeja Stambulā	153
Inku ceļi un tilti	156

NEPAEJ GARĀM

Lielais Ķīnas mūris	165
Svētais ķīniešu kalns Taišans	170
Raudu mūris Jeruzālemē	174
Tauers	182
Tauera tilts Londonā	191
Zelta vārtu tilts Sanfrancisko	193
Pizas katedrāle un Pizas tornis	195
Eifeļa tornis	202
Brīvības statuja ASV	207
Demokrātijas svētvietā Rašmora kalnā	213
Pestītāja statuja Brazīlijā	216
Tunelis zem Lamanša	219
Pentagons	223
Stounhendža Anglijā	225
Naskas noslēpumi	231
Mistiskie uzkalni Ziemeļamerikā	235
Eiersa klints Austrālijā	241
Sātana tornis ASV	244

PRIEKŠVĀRDA VIETĀ

Daudzi pasaules brīnumi būtu varējuši saglabāties līdz mūsdienām. Ne jau tikai laiks bija tas, kas tos postīja. Galvenie postītāji, kuri gadsimtiem ilgi metodiski iznīcinājuši nenovērtējamus senatnes mākslas darbus, diemžēl bija *homo sapiens*.

Bet ne jau tikai septiņi pasaules brīnumi ir tas, kas izraisa interesi mūsdienās. Vēl joprojām ar savu diženumu mūs pārsteidz Kolizeja drupas, Tadžmahals ir viena no skaidrākajām celtnēm pasaulē, Hasana II mošeja ir progresīvās arhitektūras risinājumu apvienojums ar tradicionālo islāma kulta mākslu, apbrīnojami ir inku būvētie ceļi un tilti. Savukārt Lielais Ķīnas mūris ir vienīgā celtne pasaulē, kuru skaidri var saskatīt no kosmosa, Parīze nav iedomājama bez Eifeļa torņa, Brīvības statuja kļuvusi par amerikāņu nacionālo simbolu, vēl joprojām nav atminēts Stounhendžas noslēpums un zīmējumi Naskas tuksnesī ir viena no lielākajām Jaunās pasaules mīklām.

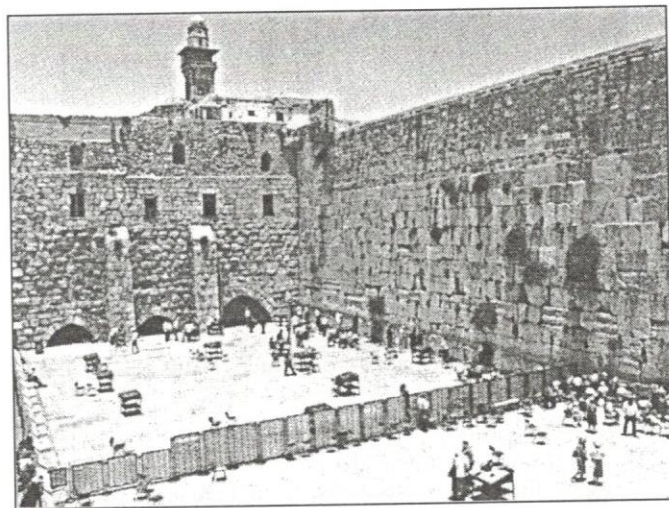
No milzīgā arhitektūras pieminekļu, kulta vietu, svētvietu un interesantu pasaules noslēpumainu vietu skaita šajā grāmatā iespējams iekļaut tikai nelielu daļiņu. Taču arī tā liecina par cilvēka gara, izdomas un tehnisko iespēju sasniegumiem un rosina meklēt atbildes vēl neatminētiem noslēpumiem.

RAUDU MŪRIS JERUZĀLEMĒ

Raudu mūris ir viens no galvenajiem Vecās pilsētas pieminekļiem un Tempļa kalna pati lielākā svētnīca Jeruzālemes austrumu daļā. Tas ir daļa no rietumu akmens nožogojuma, kas kādreiz ieskāva Otro templi. Tāpēc var lietot arī otro nosaukumu – Rietumu mūris.

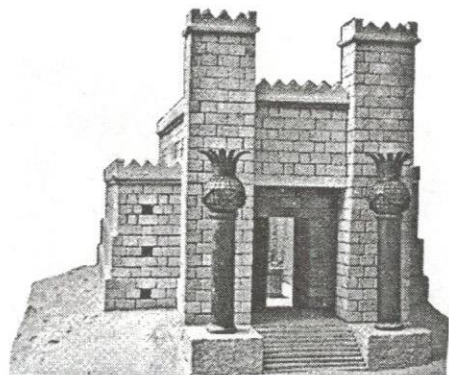
Savulaik Tempļa kalnā atradās Pirmais un Otrais templis, tos var uzskatīt par ebreju tautas garīgās dzīves krustpunktiem, tā bija tā pati vieta, kur Ābrams gribēja upurēt savu dēlu Īzaku, izpildot Dieva gribu, kurš vēlējās pārbaudīt Ābrama ticības spēku.

11. gs. p. m. ē. par Izraēlas valdnieku kļuva Dāvids. Neilgi pēc kāpšanas tronī viņa karaspēks ieņēma Jeruzālemi, kas tika pasludināta par valsts galvaspilsētu. Ģeogrāfiski tā atradās valsts centrā. Pēc Dāvida pavēles pilsēta tika apjota ar aizsargmūriem. Moria kalnā tika ierīkots upuraltāris. Tur atradās arī lauks, kas piederēja vietējam iedzīvotājam. Dāvids nopirka šo lauku ar visu uz tā esošo kalnu. Tempļa vieta bija iegādāta, tāpēc varēja sākties būvniecības sagatavošanas darbi, tika vākti būvmateriāli, krāti nauda un vērtsliekas, kā arī sagatavots plāns. Taču Dāvi-

dam nebija lemts uzcelt templi, tāda bija Dieva griba, kurš noliedza viņam to darīt, bet novēlēja šo misiju Dāvida dēlam Zālamanam.

Ķēniņa Zālamana valdīšanas ceturtajā gadā sākās būvniecības darbi, kas turpinājās septiņus gadus. Zālamanš noslēdza vienošanos, saskaņā ar kuru pārtika tika mainīta pret cipreškoku un tēstiem akmeņiem. Būvniecības laikā radās nepieciešamība paplašināt un pielidzināt Moria kalna virsotni. Šajā nolūkā Kedronas ielejā no kalna austrumu puses izbūvēja izturīgu akmens sienu, kura bija precīzi orientēta no ziemeļiem uz dienvidiem. Daļu, kas izveidojās starp sienu un kalna pakāji, aizbēra ar zemi. Šādā veidā

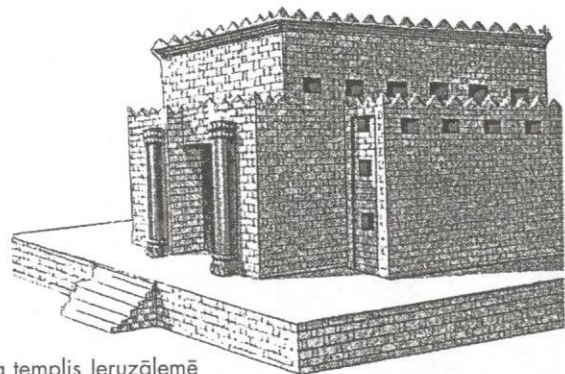

Pirmā tempļa makets

tika iegūts lielāks būvlaukums, kurā bija iespēja ievietot ne vien pašu tempļi, bet arī visu nepieciešamo ap to.

Vecajā Derībā var atrast Pirmā tempļa aprakstu. Tā bija 31 m gara, 10 m plata un 15 m augsta mūra celtnē. Sienas tika veidotas no tēsta akmens un no ārpuses apdarinātas ar marmoru. Grīdām un sienām izmantoja dārgos ciedru un ciprešu koku, pārklājot tās ar lokšņu zeltu. Daudzie kulta priekšmeti, kurus izmantoja dievkalpojums, bija lieti no zelta. Visa šī bagātība pārsteidza jebkuru, kurš šo tempļi ieraudzīja. Ārējais veidols bija dižens un monumentāls. Tempļis bija vienīgā svētnīca valstī, un vienīgi šeit bija ļauts upurēt Dievam.

Pirmā tempļa mūžs nebija ilgs – tikai līdz 586. g. p. m. ē., kad Jeruzālemi iekaroja babilonieši. Tempļis tika izlaupīts,

Zālamana tempļis Jeruzālemē

nodedzināts un nopostīts līdz pamatiem. Vēl šobaltdien ebreji piemin šo dienu ar sērām. Sākās 70 gadu ilgs jūdu gūsta laiks. Tikai persiešu ķēniņš ļāva viņiem atgriezties Jeruzālemē, atjaunot izpostīto tempļi, kā arī atdeva svētlītas, kuras tika nolaupījis Nebukadnecars.

Otrā tempļa būvniecība ilga 19 gadus. Tas nebija tik bagātīgs un neatstāja tik diženu iespaidu kā Zālamana tempļis. Bibēlē ir pieminēts, ka vecajie, kuri bija redzējuši Pirmo tempļi, raudājuši, redzot Otro. 2. gs. p. m. ē. tempļi izlaupīja grieķu pagāni. Sacēlušies ebreji viņus padzina, bet tempļi iesvētīja no jauna.

Otrā tempļa ziedu laiki bija ķēniņa Hēroda I Lielā (37.–4. g. p. m. ē.) valdīšanas periodā. 19. g. p. m. ē. sākās tempļa rekonstrukcijas; darbi tika pabeigti jau pēc Hēroda

Redaktors: *Indra Andersone, Inese Ritenberga*
Datormaketētāja *Lilija Rimicāne*

Reģistrācijas apl. Nr. 000330791. Formāts 70×100/32.
SIA «Izdevniecība Avots», Puškina ielā 1a, Rīgā, LV – 1050.
Iespiesta un iesieta SIA «Valmieras tipogrāfija Lapa»,
A. Upīša ielā 7, Valmierā, LV – 4201.

**SIA «Izdevniecība Avots» grāmatu vairumtirdzniecība
un mazumtirdzniecība:**

**Puškina ielā 1a, tālrunis: 7212612
avots@apollo.lv, www.avotsabc.lv**
